

Carol Shields & Blanche Howard: Kuiva kausi

Violetit saappaat ja muita houkutusia. LIISA RINNE (23.9.2015)

Ero mullistaa aina ihmisen elämän. Niin myös romaanissa *Kuiva kausi*. Vaikka ero on siinä väliaikainen ja vapaaehtoinen, ravistelee se Chas ja Jock Selbyn elämän irti totutuista kuvioista.

Kuiva kausi on kirjeromaani. Se on kahden kanadalaisen kirjailijan, Carol Shieldsin ja Blanche Howardin yhteisteos.

Chas ja Jock päätyvät kirjoittamaan toisilleen kirjeitä, kun vaimon kymmenen kuukauden työkomennus Ottawaan heittää heidät eri puolen Kanadaa.

Pariskunnalla on takanaan pitkä liitto ja jo lähes aikuiset lapset. Elämä on ottanut tietyn muodon ja molempien rooli perheen dynamiikassa on selvä.

Arkkitehtimiehen työttömyys ja vaimolle tarjottu laillisen neuvonantajan paikka yksinhuoltajaäitien köyhyyttä tutkivassa komissiossa muuttavat kuitenkin tilanteen. Koska kaukopuhelut ovat kalliita aviopari päättää kuroa välimatkan umpeen kirjeitse.

”Tänään aion mennä aikaisin nukkumaan. Ajan huomenna Capilano Collegeen ja ilmottaudun viestinnän kurssille, jota Gil Grogan suositteli – ei hassumpi idea kehittää taitojani samalla kun odotan vastausta Sandersonilta ym. Ja iltapäivällä haastattelen yhtä naista, joka on vastannut siivousapua koskevaan ilmoitukseeni. Se sinun äitisi löytämä siivooja oli pettymys. Hän laskutti seitsemänkymmentä dollaria tunnista – rosvousta – ja ilmoitti, ettei pitänyt työskentelystä talossa, jossa herra ja rouva (se olet sinä, kulta) ovat paikalla. Selitin, että yrittäisin liikkua mahdollisimman huomaamattomasti ja hiljaa, mutta hän sanoi, että hänellä oli nytkin jo enemmän töitä kuin pystyi hoitamaan. Ehkä se uusi nainen täyttää tehtävänsä. Puhelimessa hän kuulosti hyväntuuliselta, ja

totta viekään, hyväntuulisuudelle olisi täällä tilausta. Tänne tarvitaan ihminen, joka panee paikat kuntoon. Kengänpohjat tarttuvat keittiön lattiaan, aika omituinen kokemus.

Rakkaudella, Chas

ps. Mitä hemmetin linssejä? En löytänyt niitä – varmaan siksi, etten edes tiedä, mitä etsin.”

Romaani sijoittuu 1990-luvun alkuun. Sen lähtökohta, kirjeiden kirjoittaminen, tuntuu näin skype ja somen aikana vanhanaikaiselta. Avioparin keskenäinen suhde ja roolien vaihdos tarjoavat kuitenkin tarttumapintaa: Miten hyvin me lopulta tunnemme toisemme? Tai mitä tapahtuu, kun vuosien säännöllisen seksielämän välissä onkin yhtäkkiä satoja kilometrejä? Romaanin herättämät kysymykset ovat arkipäivää miljoonille ihmisille nykymaailmassa. Moni joutuu elämään erossa perheestä työn vuoksi. Toisaalta tämänkaltainen pohdinta on luksusta niille, jotka joutuvat pakenemaan henkensä kaupalla, kun vaihtoehtoja perheen hajoamiselle ei ole.

Päähenkilöiden ympärillä rönsyilee runsas sivuhenkilöiden galleria. Nämä henkilöt tuovat lisäväriä tarinaan samalla kun Chas ja Jock peilaavat omia tuntojaan heidän kauttaan. Niin elitistisellä komission puheenjohtajalla, kiukkuisella feministijäsenellä kuin kirjoituspajan vetäjällä ja kaikkivoipaisella siivojallakin on oma tärkeä funktionsa tarinan kulussa. Myös raha ja yleinen taloustilanne ovat keskeinen osa romaania. Komission tekemä selvitys yksinhuoltajaäitien köyhyydestä ja Selbyn perheen taloudellinen tilanne ovat yleisen taloustilanteen eri puolia. Mutta yhtä kaikki raha pakottaa henkilöt pohtimaan elämänvalintojaan ja niiden tärkeysjärjestystä.

”Tiedän, miten vihainen olet, Chas, ja toivon sinun ymmärtävän, miten avuttomaksi tunnen itseni. Rakastan kotiani ja ikävöin sitä, ja on sanomattakin selvää, että rakastan lapsiamme (olen hyvin otettu, että Mia haluaa tulla tänne lomallaan). Kunhan olemme taas yhdessä koko perhe, särö umpeutuu. Eikö niin? Ja ehkä meistä tulee toisillemme läheisempiä kuin koskaan ennen, ehkä meidän yksittäiset ”venymisjälkemme” muodostavat yhden suuren kaikkia ympäröivän, katkeamattoman kumilenkin. Kun äiti ja isä olivat sodan aikana erossa neljä vuotta, heidän täytyi aloittaa alusta ja uskoa asiaansa – kai mekin pystymme siihen vaivaisen kymmenen kuukauden jälkeen? Eikä usko ole edes kaikki mitä meillä on. Meillä oli ennen niin paljon yhteistä; emme kai me niin paljon ole muuttuneet, että pyyhkisimme noin vain kahdenkymmen vuoden onnen? En osaa sanoa tämän enempää nyt. En tiedä miten.

Jos sattuisi käymään niin, että minulle tarjotaan paikkaa komissiossa, lupaan viettää vähintään viikon kanssasi kaksin ennen kuin otan sen vastaan. Ja jos

hyväksyisin tarjouksen, meillä olisi varaa matkustaa lasten kanssa jouluksi Havaijille.

Voi miten jo odotan, että Mia tulee käymään!

Rakkaudella, Jock

ps. Rakastan sinua, mutta samalla tuntuu, että minua raastetaan kahtaalle.

Kyllä, tämä on sielun pimeä yö.

p.p.s. Anteeksi se lohkaisu, että kellarinoveen pitäisi asentaa tuplalukko siksi aikaa, kun Sue asuu meillä, mutta ihan totta, Chas, miten sinä voit olla noin naiivi? Toimita hänet ulos, meillä on tarpeeksi ongelmia muutenkin."

Alun kiihkeä kaipaus ja toisen ymmärrys muuttuvat kuukausien myötä itsetutkiskeluksi ja yhteisten valintojen kyseenalaistamiseksi. Ero avaa pariskunnan silmät ja saa pohtimaan oman itsen lisäksi koko suhteen merkitystä. Mikä lopulta on säilyttämisen arvoista? Onko se tietyt elämän puitteet vai niiden sisään jäävät ihmiset?

Romaanin muoto sopii yhteiskirjoittamiseen. Vaimon osuudet on kirjoittanut Blanche Howard ja miehen Carol Shields. Vuorotahtiin kulkevat kirjeet antavat luonnollisen position kirjoittajille. Romaani kasvaa hiljalleen. Hykertäen ja kutkuttavasti arjen komiikasta ammentaen. Kirjoittajat uivat taitavasti henkilöidensä nahkoihin, ajatukset syvenevät tarinan edetessä. Syntyy tarkkanäköinen tutkielma kahdesta ihmisestä, jotka kuvittelevat tuntevansa toisensa – ja itsensä.

Carol Shields & Blanche Howard, *Kuiva kausi*, Otava 2015, s. 260, Suom. Hanna Tarkka